

LYCKSELE.
(Umeå lappmark.)

Af den kungl. kommissarien Daniel Hjorts berättelse af d. 28 april 1606¹ angående de åtgärder, han enligt Karl IX:s fullmakt vidtagit för ordnandet af lappmarkernas kyrkliga förhållanden, framgår att Umeålapparne vid ett möte, hållet i Granön 16 jan. s. å., förklarar sig icke mäka att ensamma bära kostnaderna för en kyrkobyggnad,

¹ Handl. rör. Skand. hist. 39, s. 189.

hvarför beslöts, att Laislapparne, som sedan gammalt lydt under Piteå, skulle med den förenas till en församling, hvars kyrka var utsedd att uppföras på en plats, benämnd *Lyksälvie*. Mellan 7- à 800 timmerstockar voro redan ditskaffade för kyrkobygget. Till khde i pastoratet hade jämlikt K. Maj:ts förordnande insatts herr Joen Estonis.¹ K. Maj:ts instruktion af 20 okt. 1606 för den då utsända lappmarkskommissionen förskref, att till förbättring af prästernas och kyrkornas underhåll äfven åtskilliga byar af respektive kustsocknar skulle öfverföras till lappmarkspastoraten, hvadan Umeå fick släppa till 5 byar i nuvarande Degerfors socken. Kommissionens i juli 1607 afgifna rapport förmåler, att Lycksele kyrka då var fullbordad med tak och all inbyggning. Lapparne framförde till Kgl. Maj:t underdånig begäran om klocka, mässekläder och kalk, som ännu fattades. Plats för prästgården var ännu ej bestämd, men kommissarierna hade på återresan träffat den utnämnde khden herr Joen E. och beordrat honom att jämte 8 timmermän begifva sig dit upp för att ordna om prästgårdsbygget, så att han enligt kgl. instruktionen snarast möjligt skulle kunna bosätta sig där.

Lycksele äldsta kyrka låg på det s. k. Näset, ungefär en kilometer väster om den nuvarande kyrkplatsen.

FÖRSTE KYRKOHERDE.

1. **Jonas (Estonis (Joen Östensson) (1606-15)**, säges ha varit född i Hallens by i Umeå landsförs.², på grund hvaraf hans barn antogo tillnamnet *Halenius*. Såsom kapellan i Umeå undertecknade han Upsala mötes beslut 1593. Redan innan Lycksele kyrka var uppförd, kallar han sig predikant i Umeå lappmark och uppbar enligt Daniel Hjorts utanordning 13 jan. 1606 24 t:r spl. samt insattes af denne till khde 28 apr. 1606. Han synes emellertid icke varit kunnig i lappska, utan måste bruka tolk.³ Själff kallar han sig Guds ords ringhe tienare och kyrkioherdhe i Umå lappmark, då han åren 1609 och 1610 uppbar sin tillslagna lön. Genom kon. Gustaf Adolfs bref 20 juli 1613 får herr Joen Östonis förnyad fullmakt att som hittills vara lapppredikant uti Umeå lappmark med förpliktelse att predika och förkunna för lapparne därstädes Guds klara, rena och saliggörande ord, samt bekommer till sitt underhåll 48 t:r jämte 4 t:r vinsäd för kyrkan. Till förbättring af hans inkomster bekräftades det tidigare beslutet om öfverförandet af de öfversta byarna i Umeå socken till lappmarken, näml. Grenön (Granön) 4 gårdar, Texnäs 2 gårdar, Tväråträsk 3 gårdar, Kullsjön (Kussjön) 1 gård och Hjuken 4 gårdar⁴ samt tillerkändes honom tionde af träksiken, som bönderna fiska

¹ Han kallas af misstag *Joen Olai* i ifrågavarande relation och *Jören Olai* i kgl. instruktionen 20 okt. 1606 (anf. arbete s. 223).

² Någon by Hallen finnes ej i Umeå, men väl i Nordmalings socken.

³ Handl. t. Skandinav. hist. 39, s. 192.

⁴ Dessa byar tillhöra nuv. Degerfors socken.

i fallen, men han förbjöds att handla och köpslaga med lapparne utöfver hvad han till sitt nödtorftiga hushåll behöfde. Emellertid torde herr Joen knappast annat än vid marknadstiderna uppehållit sig i Lycksele. Såsom gift med ärkebiskop Peder Kenicii syster från Baggböle, bebodde han ännu 1613 ärkebiskopens fäderneärfda hemman där i byn. År 1602 uppstod tvist om rå och rör mellan Baggbölemännen, för hvilka herr Jon uppträdde som taleman, och Umeå prästbords dåv. innehafvare M. Peder Olai Gestricius. Tvisten rörde ett åkergräde inom prästbordets rå. Mäster Peder framlade gamla mäns intyg om prästbordets rätt, men saken uppsköts ända till 21 okt. 1605, då Baggbölemännen inför en ref- och räfste-kommission nedlade sin talan (RA, Västerb. Top.). Frågan återupptogs emellertid 1668. - Herr Jon säges ha till fots färdats ned till Upsala för att af sin svåger ärkebiskopen utbedja sig någon bättre lägenhet än det lappmarkspastorat, han innehade. De närmare omständigheterna härvidlag känner man ej, men då Lycksele lappmark genom kgl. bref 11 febr. 1617 åter lades under sin gamla moderförsamling, hade dess förste kyrkoherde redan ett par år tidigare fått transport möjligen till Hudiksvall. Åtminstone är han upptagen som khde därstädes för år 1615 i Fants Upsala ärkestifts Herdaminne.¹ Han tillträdde 1 maj 1620 Bergsjö, Gnarp och Hassela förenade pastorater i Hälsingland och afled 1627.² Genom sonen Johan blef han stamfader för den adliga ätten *Hallenstedt*.

G. m. *Anna Kenicia*, dotter till birkekarlen och häradsdomaren Könik Olofsson i Baggböle och Anna Olsdotter, samt syster till ärkebiskopen i Upsala Petrus Kenicius.

Barn, som antogo namnet *Halenius*:

Elsa, g. m. Anders Grubb; *Pehr*; *Östen*; *Margareta*, d. ung; *Anders*; *König*, handlande i Hudiksvall; *Lars*, *Jonas*, khde och faderns efterträdare i Bergsjö, d. 1680; *Anna*, g. m. khden O. Pagander i Mo, Helsingl.; *Johan*³, fil. mag., khde i Wäddö, d. 1676.

Genom kgl. br. 11 febr. 1617 återföll Umeå lappmark till sin gamla moderförsamling, och dess prästerskap fick, som tidigare skett, öfvertaga och ombesörja där förefallande kyrkliga förrättningar. Förhållandena förbättrades i någon mån efter tillkomsten af den i Lycksele år 1632 inrättade Skytteanska lappskolan, hvars två första tillnamnet okända lärare, själva lappar och utgångna från lappskolan i Piteå prästgård, äfven fingo tjänstgöra som lappredikanter. Så blef fallet äfven med de tvänne

¹ Uppgiften, som tydligen härrör från *O. J. Bromans* Glysisvallir [del 2 s. 204], har ej kunnat styrkas medelst tillgängliga handlingar.

² I Riksarkivet förvaras några bref, som han skrifvit till kgl. sekreteraren Sigfrid Hindersson i Gäfle, gift med hans ena syster. Hans andra syster var gift med knektehöfvitsmannen Peder Olofsson i Skellefteå.

³ Svärfader till superintendenten Julius Micranders i Hsand.

närmaste efterföljarna i skoltjänsten *Jacobus Mathiæ Bachius*, hvilken prästvigdes 1640 (se kapellaner i *Umeå* landsförsamling) och *Olaus Stephani Graan*, som, sedan Lycksele församling med anledning af kgl. brefvet 27 sept. 1673 återfått sin självständighet, utnämndes till khde härstädes (se nedan).

År 1734 var den första träkyrkan så förfallen, att en ny måste uppföras. Hon fullbordades två år senare, låg alldeles invid den gamla kyrkplatsen och var till formen åttkantig, de båda långsidorna mätande inemot 15 alnar och öfriga sidor 7 alnar.¹ För täckande af en skuld i byggnadskostnaden å 1,500 dlr, beviljade K. Maj:t en allmän kollekt 16 aug. 1737.² Denna kyrka, hvars grundstenar ännu finnas kvar på den s. k. »Gammelpplatsen», användes till 1799, då nuvarande stenkyrkan belägen en km därifrån var färdig att tagas i bruk. Den genomgick 1850 en grundlig reparation och har nyligen undergått en omfattande af speciellt sakkunniga ledd restaurering, hvars fullbordande firats 25 nov. 1923.

Den äldsta af de många dotterförsamlingar, som utbrutits från Lycksele pastorat är, *Sorsele*, som 1674 gjordes till annex och genom kgl. bref 17 maj 1821 afgick som eget gäll. Det första kapellet synes emellertid ha legat vid *Illesnöhle* eller *Allesnuole*, nuvar. Gillesnuole vid västra ändan af Storvindeln. Det torde ha öfvergifvits omkring år 1693, då den första kyrkan på Sorseleholmen efter allt att döma uppfördes, men återupprättades 1750 och 1795.

Stensele kapellag inrättades enl. kanslistyrelsens bref till domkapitlet i Hsand 17 maj 1815 och afskildes genom kgl. bref 3 okt. 1822 till eget pastorat jämte *Tärna* kapell, som uppförts redan 1762 för lapparnes behof.

I *Örträsk* byggdes med kgl. medgifvande af 29 dec. 1842 ett kapell, där särskild predikant enligt kgl. bref 29 sept. 1848 skulle anställas, hvarefter församlingen 10 aug. 1887 afskildes till eget lappmarkspastorat.

Inom Lycksele pastorats gränser har utom nu nämnda kapell funnits ett litet lappkapell, kalladt *Vila*, *Villa* eller *Väila*, för hvars tillkomst och öden professor K. B. Wiklund redogjort i en uppsats: »En försvunnen Lappkyrka i Tärnafjällen.»³ Detta kapell byggdes förmodligen på tillskyndan af den framstående norske lappmissionären Thomas von Westen af norska Ranenlappar våren 1723. Genom 1751 års gränsreglering mellan Sverige och Norge kom det att tillfalla Umeå lappmark, men betjänades ännu en tid af norska präster. För svenska förhållanden låg det för otillgängligt och lämnades snart åt sitt öde.

Senare har en komministratur inrättats i *Björksele*.

KYRKOHERDAR.

2. **Olaus Stephani Graan** (1673-90), f. af lappska föräldrar, sannolikt i Lycksele, i hvars lappskola han utan tvifvel inhämtade de första lärdomselementen. Han uppgifves ha blifvit student i Åbo, tydligen med orätt, ty af företalet till det *Manuale Lapponicum*, han senare utgaf,

¹ En situationsplan öfver gamla kyrkplatsen och afbildningar af kyrkorna förekomma i tidn. Västerbottenskuriren 1923, n. 64.

² Hdpr. 26/10 1737.

³ Intagen i tidn. Umebladets julnummer. Umeå 1912.

framgår, att han åtnjutit kungl. stipendium under sina studier vid akademien i Upsala, ehuru hans namn ej återfinnes i studentmatrikeln. Däremot förekommer han bland de studiosi, som inskrefvos i Hsands gymnasium vid dess öppnande hösten 1650, hvadan han sålunda där synes fullbordat sin teologiska utbildning och kort därefter prästvigts. Utn. 1655 till komm. i Åsele, som då ännu var annex till Anundsjö, och år 1657 till predikant och tillika skolmästare vid Skytteanska skolan i Lycksele. Vid lappmarkernas definitiva afskiljande till egna församlingar år 1673 skall han ha undfått konsist. fullmakt att vara pastor i Umeå lappmark, tydligen med bibehållande af skolmästaretjänsten. I sitt betänkande af 15 mars 1686 angående kristendomens upphjälpande i Lappmarken skrifver Hsands konsistorium: »Umeå har nu en infödd till Rectorem scholæ oc pastorem uti hr Olaum Steph. Graan, som in illa gente förer ett rart dygdelefverne; han har under sig en annan komminister och född lapp, som idkar sitt modersmål». Genom kgl. bref 3 maj 1686 afskildes emellertid skolmästartjänsten från pastorsbeställningen. Pastor Graan var en exemplarisk man både i lärdom och lefverne, skicklig och arbetsam, hvarom äfven hans tryckta arbeten bära vittne. År 1668 9 okt. utanordnades 150 dlr s:mt till honom för det arbete, han haft med lappska psalmbokens transferande. Han måste ha aflidit i slutet af år 1690.¹

G. m. *Anna Mört*, hvilken ss. änka af kronan uppbar 20 t:r spl. årligen.

Barn: *Nils*, f. 1660, pastor i Lycksele n. 4, se nedan; *Christoffer*, f. 1662, komm. i Umeå landsförs.; en dotter g. m. pastor Magnus Bång, faderns efterträdare.

Tr.: Enfaldige och korte Frågor sampt Swar, aff Thesauro cathechetico Paulini, sammanhemtade för Lapparnas Ungdom til nyttigh och Gudeligh Information vthi theras Christendoms stycker i Lychzela Vhmeå Lappmarck, på Lappeske Tungomålet förvändt och sammanfattat. Sthm 1668. - Manuale lapponicum, som innehåller Ewangelia och Epistler medh Collecter och Böner, sampt the brukeligeste Psalmer... Transfererat och affsatt på Lappeska Tungomåålet. ib. 1669.

3. **Magnus Joh. Bång** (1692-99), f. i Medelpad, stud. i Upsala 15 okt. 1671, apologist i Hsands skola, komm. i Umeå stad 1678; tilltr. som pastor i Lycksele 1692. På grund af okunnighet i lappska språket använde han sig af tolk. Stadsnotarien i Umeå Marcus Bostadius besvarar sig 1693 i konsist. öfver khden i Lycksele Måns Bång, som kallat honom ljugare och menedare, och hade för afsikt att lagföra honom. R.: Hr Bång får bref, att han hellre söker genom amicabel composition än process

¹ Landshöfd. Gotth. Strijk utanordnar 15 nov. 1690 till khden vid Lyckselet i Umeå lappmark Hr Olof Gran 27 dlr s:mt och 40 t:r spl, och s. d. till capellanen vid Illesnöhle i Umeå l. hr Hinrik Lappo 20 dlr 8 öre s:mt och 30 t:r spl. (KA, Sandbergs saml. Yy 24408.)

denna saken afböja. Åstadkommes ej förlikning blir rektor scholæ i Umeå Pehr Athmarius konsist. fullmäktig (Hdpr. 14/10 1693). Ett senare bref ifrån stadsnotarien mälde, att pastor Bång ej ville söka förlikning. Vid prästmötet i Piteå 10 febr. 1697 utsågs Bång till predikant för kommande prästmöte, men han afled dessförinnan 1699. Han var en god ordningsman och upplade en ny kyrkoräkenskapsbok i Lycksele.

G. m. företrädarens dotter.

4. **Nicolaus Olai Graan** (1701-14), f. 1660, son till khden i Lycksele n. 2, stud. i Upsala 23 okt. 1680; prästv. 1682 till past. adj. i Bygdeå, utn. skolmästare vid Skytteanska skolan 1686; tillträdde ss. khde i Lycksele 1701. Han klagade hos landshöfdingen i Umeå 28 febr. 1705, att församlingsborna på tinget i Lycksele lappmark 9 jan. s. å. beslutit uppföra marknadsstugorna i Lycksele på ett ställe, som hans far khden Ol. Stephani och herr Måns Bång med mycken möda uppbrutit och där han nu hade sin bästa höslätt. Khde Nils afled påskdagen 27 mars 1714.

G. m. *Anna Margareta Ulf*. Änkan klagade 1724, att hon på 5 års tid ej åtnjutit någon änkehjälp.

En son *Olof*, f. 1688, faderns efterträdare.

5. **Olof Nic. Graan** (1716-39), f. 1688, företrädarens son, tillträdde pastoratet efter honom 1716. I skrifvelse 8 apr. s. å. klagar han hos domkapitlet, att en del af Umeå borgerskap kommer till Lycksele upp vid högtiderna till marknad, hvaraf ett stort brännvinssupande och oväsande förorsakas, och ber att sådant på vederbörligt sätt kunde afskaffas. Då han år 1730 sökte Nordmalings pastorat, säger han sig tjänt i Lycksele lappmark i 15 år och genom svåra resor så fördärfvat sin hälsa, att han ogörligen sådana numera prästera gitter; han ville ock bidraga till aflidne khden i Nordmaling Artedi gamla moders och hans tvenne döttrars årliga underhåll, om han blefve med samma pastorat förhulpen. Under hans tid byggdes Lycksele nya kyrka, hvartill han försträckte 1,000 dlr kmt. Utn. 28 febr. 1739 till khde i *Neder-Kalix*, se där vidare.

6. Mag. **Pehr Fjellström** (1739-64), f. 2 mars 1697, son af khden i Silbojock Per Noræus Fjellström och Agatha Læstadia. Den nionde af 18 syskon åtnjöt han i hemmet faderns undervisning. Efter dennes död 1707, sändes han och hans broder Carl af modern till Piteå skola, men då hon ej ansåg sig längre ha råd att hålla dem där, blefvo de 1709 hemkallade. Lyckligtvis fick landshöfdingen frih. O. W. Löwen under en resa genom länet kännedom om förhållandet, åtog sig en faderlig vård om

gossarna och bekostade deras skolgång i Piteå. Efter hans död 1712 blefvo de på hans änkas friherrinnan Helena Totts anmodan sända till Stockholm, där de sattes i Storskolan och äfven sedermera underhölls i Upsala jämte hennes egna söner efter att ha 6 sept. 1715 blifvit inskrifna vid universitetet. Bland de lärare, hvilkas undervisning P. Fjellström här åtnjöt, nämnde han med särskild tacksamhet domprosten teol. prof. Djurberg, som ifrigt och varmt uppmanade honom att ägna sitt lif åt lapparnas kristliga upplysning med citatet Lucas 22:32: »När du omvänder äst, så styrk dina bröder». Efter en till hembygden år 1718 företagen resa blef han 10 okt. s. å. utn. till skolmästare i Lycksele och tilltr. 1 maj följande år. Denna befattning förestod han med synnerlig framgång i 20 års tid, ehuru hans ekonomiska fördelar icke voro särdeles lysande. Under denna tid förehade han flera af de arbeten, som skulle komma att kraftigt bidra till stadgande af ett lappskt skriftspråk. Närmast till tjänst för lappmarkens präster hade han på prosten Z. Plantins i Umeå tillstyrkan uppsatt ett *Vocabularium succo-lapponicum*. Vid ett besök i Lycksele år 1734 visade landshöfding Gyllengrip stort intresse för detta arbete, och då Fjellström vid samma tillfälle framhöll nödvändigheten af att ge ortografisk stadga åt de olika lappska dialekterna, innan man kunde tänka på en öfversättning af Nya Testamentet, förstaelig i de vidt skilda lappmarkerna, och fastställandet af ett gemensamt kyrkospråk, anmodade landshöfdingen honom att uppsätta ett betänkande öfver denna sak, hvilket sedan framlades vid påföljande riksdag. Följden blef, att skolmäst. Fjellström redan 1736 från Kansli-kollegiet erhöll ett förständigande att fortsätta med ordboksarbetet och tillstånd att enligt sin egen begäran på allmän bekostnad få företaga en resa genom lappmarkerna för studiet af de särskilda dialekterna. Resan företogs vintern 1737. Följande år utkommo på trycket tre af hans arbeten, däribland hans lappska lexikon och en lappska grammatik. För att öfvervaka tryckningen uppehöll han sig i Sthm, där hans skrifter under den pågående riksdagen väckte mycket intresse för lappska missionen samt föranledde, att han fick mottaga det viktiga uppdraget att öfversätta Nya Testamentet till lappska. Som en förberedelse till detta grannliga värf utgick Hsands konsistorii befallning 5 mars 1740 till prästmännen i lappmarkerna June-lius i Kautokeino, Ganander i Enontekis, Læstadius i Arjeplog och Fjellström i Lycksele att öfversätta Episteln till Titus hvar på sin lappmarks dialekt, hvarjämte åt gymnasisten Paul Samelin gafs till uppgift att öfversätta samma epistel efter Luleå lappmarks dialekt. Redan 9 juni hade dessa öfversättningsprof inkommit till konsist. och öfversändes samtliga till Fjellström med begäran, att han på grund af verkställd jämförelse

skulle sig utlåta, »huruvida en sådan version måtte kunna utarbetas, som af alla lappländare må förstås, eller hvilken dialekt härtill månne tiänligast vara». Efter två sammankomster hållna under hösten 1743 och i Umeå april-maj 1744 för lappska skriftspråkets reglerande, vid hvilka, utom Fjellström, ett par andra delegerade deltog, fastställde konsistoriet det språkliga resultat, hvartill dessa kommit, och härigenom kom hufvudsakligen sydlappsken att blifva det gällande skrift- och kyrkospråket, dock mot liflig protest af Ganander, som yrkat, att nordlappsken borde lagts till grund.¹ Emellertid hade Fjellström 21 mars 1739 utnämnts till khde i Lycksele, men fortsatte icke dessmindre med outtröttlig ifver sina språkliga arbeten, särskildt sedan han för detta ändamål erhållit ett årligt gratial af 100 dlr samt en med offentliga medel aflönad adjunkt. År 1744 utkommo icke mindre än 5 arbeten af trycket. I den d. å. utg. Lappska Psalmboken finnas 29 psalmer öfversatta af honom, hvilka till större delen äfven inflöto i de därpå följande, 1786 och 1849 utgifna psalmböckerna. Flera gånger kallades han af andra församlingar till khde, men afböjde kallelserna. Prost och visitator 1755. På ett rastlöst sätt skötte han sitt herdekall och sin församling. Kyrkan, som kort före hans tillträde blifvit uppförd, fullbordades till sin inredning och erhöll nya klockor. Men äfven olyckor tillstötte. Prästgården nedbrann 19 maj 1758 jämte större delen af hans bibliotek och egendom, och dess uppbyggande vållade honom rätt mycket bekymmer. Han var af muntert och gladt lynne, men led under många år af svår andnöd, så att han flera veckor å rad måste tillbringa nätter och dagar sittande i en länstol för att ej kvävas. Afled af vattensot 30 juni 1764 och begrofs af komm. Isr. Lindahl i Umeå. Ibland lappmarkens prästerskap intager prosten Fjellström ett märkligt hedersrum. Rättskaffens, upplyst och arbetsam har han genom sina arbeten kraftigt befordrat den svenska kyrkans mission bland lapparne, och att lappmarksprästerna från och med hans tid allmänt voro mäktiga detta språk är till stor del Fjellströms förtjänst.² Hans porträtt förvaras i Lycksele kyrka.³

G. 1) 17/2 1719 i Piteå m. *Margareta Burman*, dotter till tullnären därst., Erik Burman och Anna Tornæa, prostdotter fr. N. Torneå; d. 3/5 1733.

2) 25/3 1735 m. *Catharina Sjöberg*, dotter af khden Er. Sjöberg i Åsele, d. i Jockmock 13/5 1783, begr. i Lycksele.

Barn i förra giftet: *Anna Agata*, f. 18/4 1721, g. m. eftertr. khden Er. Lindahl; *Catharina*, f. 1722, g. m. prosten P. Högström i Skellefteå; *Erik*, f. 1725

¹ Jfr *E. Haller*, Sv. kyrkans mission i Lappm. s. 89.

² *E. Haller*, anf. arbete. *I. Lindahl*, Prosten herr Pehr Fjellströms lefnadslopp. Sthm 1765.

³ Återgifvet i *Bergqvist och Svenonius*, Lappland, Sthm 1907-08, s. 155.

skolmästare i Arjeplog, d. 1783; *Margareta*, f. 1727 g. m. khden Is. Grape i Ö. Torneå; *Pehr*, kassör och handl. i Hsand, d. 20/5 1787, 55 år; samt 1 son och 1 dotter dd. i barnaåren;

i senare giftet: *Carl*, f. 1736, fil. mag., skolmästare i Gellivare, d. 1772; *Nathanael*, f. 1739, sist prost i Sunne; *Ulrika Christina*, f. 1744, g. 1769 m. spanmåls-handl. Z. Warnberg i Sthm, d. där 29/6 1786; samt 1 son och 1 dotter dd. i späd ålder.

Tr.: Grammatica lapponica. Holmiæ 1738. - Dictionarium sueco-lapponicum ib. 1738. - *Olai Svebilii* Förklaring öfver Luthers Lilla Catechismum, steld genom Spörsmål och Swar [sv. text o. lappska öfvers. af *P. Fjellström*] ib. 1738. - Uppl. 2 [endast lappska öfvers.] Ups. 1755, uppl. 3, 1790. - [ABC-bok på lappska] Sthm 1744. - *M. Lutheri* Uttjeb Catechismus. ib. 1744; ib. 1779. - Gät-kirje [Kyrkohandbok]. Sthm 1744. - Psalm-kirje, ib. 1744; därmed sammanb.: Ewangeliumeh ja Episteleh s. å. - Ådde Testament same kiäli puoktetum [N. Test. öfvers. af *P. Fjellström*]. Sthm 1755. - Kort berättelse om Lapparnes Björna-fänge, samt deras derwid brukade wid-skeppelser. Sthm 1755.

7. **Erik Lindahl** (1767-93), f. 1 jan. 1717, son till komm. i Umeå landsförs. Olof Er. Lindahl och Sara Hellberg, khdedotter från Ljustorp. Gick i Umeå skola 1724-26, åtnjöt sedan privat information till 1731, då han afreste till Hsands gymn. Stud. i Upsala 8 okt. 1735 jämte brodern Israel; prästv. 21 nov. 1740 till medhjälpare åt sin sjuke fader; past.adj. i Lycksele 24 mars 1743 hos företrädaren; komm. i Sorsele 1749. Aflade past. ex. 10 febr. 1759. Tillträdde khdebefattningen i Lycksele 1 maj 1767; utn. prost och inspector för Lycksele skola 13 apr. 1774; vice præses vid prästmötet i Piteå 1787. Lindahl fortsatte träget och med framgång sin företrädares och svärfaders välsignelsebringande värf. I förening med khden i Jockmock Joh. Öhrling utarbetade han ett i större skala anlagdt lappska lexikon, som under ett århundrade förblef viktigaste källan för kändedomen om det lappska ordförrådet. Arbetet trycktes i Sthm 1780 med förord af prof. Ihre. Öhrling hann ej upplefva dess utgifvande, men hans son Johan verkställde korrekturläsningen därå. Då frågan om en ny upplaga af lappska psalmboken förelåg, uppdrogs utgifningen enligt Hsands konsist. önskan åt prosten Lindahl, hvilken ock bidrog med 21 nya psalmer i öfversättning. Högt uppburen och värderad af sina samtida bland prästerskapet afled han 19 nov. 1793. Hsands konsist. gaf ett ampelt erkännande åt hans förtjänster, då det tillstyrkte änkans begäran om dubbelt nådår. (Hdpr. 9/7 1794.)

G. 1) 27/3 1743 m. *Anna Agata Fjellström*, företrädarens dotter, d. 16/1 1769.

2) 8/12 1769 m. *Brita Catharina Wikmark*, f. 4/1 1750, dotter af handl. i Umeå Abraham W. och Margareta Sjöberg; d. i Lycksele 7/5 1814.

Barn: *Sara Greta*, f. 22/12 1757, g. m. komm. i Skellefteå P. Högström och sedan m. komm. Nils Anzenius; *Abraham*, f. 1/2 1760, kommiss.landtmät., d. 1797 i

Lycksele; *Anna Catharina*, f. 9/12 1761, g. 19/2 1786 m. komm. i Sorsele Jonas Grönlund; *Christopher*, f. 25/10 1770, kronofogde i S. lappmarken; *Olof*, f. 29/4 1772, prost och khde i Åsele; *Daniel*, f. 17/9 1774, d. 20/5 1776.

Tr.: Lexicon lapponicum (i förening m. *Joh. Öhrling*) Sthm 1780. - Utg. Psalmkirje etc. (reviderad och förökad uppl. af 1744 års lappska psalmbok) Sthm 1786. (Manuskriptet till denna psalmbok med pastor Lindahls anmärkningar, dat. 3/5 1784, finnes i UB. Nordinska saml. n. 1785.)

8. Mag. **Samuel Öhrling** (1796-99), f. 18 nov. 1747 i Arjeplog, son till khden i Jockmock Joh. Öhrling. Inskrefs i Piteå skola 1757; stud. i Upsala 1764; prom. fil. mag. 1773; prästv. 13 febr. 1774 till biskopens adjunkt. Under sin tjänstgöring som sådan råkade han i någon slags sinnessvaghet, i det han åberopade sig på drömmar och uppenbarelser, men blef efter en tids hvila och tjänstledighet fullkomligt återställd (Hdpr. 7/5 1777). Nådårspred. i Boteå 1777; erhöll 17 mars 1779 fullmakt att efterträda sin fader ss. khde i Jockmock och fick tillstånd att omedelbart öfvertaga tjänsten. Opponent vid prästmötet i Piteå 1787; utn. till prost 1794. I Jockmock utvecklade han särskildt en rastlös verksamhet. Han åtog sig det svåra värfvet att till lappska öfversätta hela Gamla Testamentet och lyckades ock genomföra denna uppgift. I okt. 1794 under rättar han Hsands konsist., att han hunnit till de apokryfiska böckerna, och att arbetet nalkas sin fullbordan, begär vidare sin broder Emanuel Ö., då skolmästare i Arjeplog, till Jockmock under kommande vinter för att genomgå och fullborda själfva öfversättningen samt renskrifva det exemplar, som skulle följas vid blifvande tryckning, hvarvid ock skolmäst. och hofpred. Nath. Fjellström, som bodde i Jockmock, och hvilken ifrån begynnelsen varit föreslagen till medarbetare, borde adjungeras. Konsist. understödde framställningen och utverkade nödiga medel (Hdpr. 29/10 1794). Prosten Sam. Öhrlings initiativ har man äfven att tacka för, att Kgl. Vetenskapsakademien från 1795 ända till våra dagar utgifvit en lappsk edition af Svenska Almanackan. År 1791 ingaf han ett projekt härom till konsistoriet, som befordrade det vidare; han framhöll, att lapparna hade föga gagn och endast med svårighet kunde betjäna sig af våra vanliga almanackor, hvaremot en på lappska språket affattad i märklig mån borde kunna bidraga till deras upplysning och förkofran etc. Vetenskapsakademien, som ansåg afsättningen af en lappsk almanack nog svag och kostnaden dryg, ville dock för det goda ändamålet antaga förslaget och gjorde förfrågan, huruvida. past. Öhrling kunde åtaga sig öfversättningen af det manuskript till lappska almanackan, som årligen komme att författas, samt i fall han bor för aflägsset, då föreslå någon annan, som skrifver en ren och läslig stil samt är mästare af språket. I skrifvelse

2 nov. 1791 afböjde han anbudet, enär postgången till Jockmock vore både ojämn och osäker, men föreslog sin broder landskamreraren Joh. Öhrling i Umeå, hvilken äfven åtagit sig den årliga öfversättningen, var boende vid postcontoir. samt ägde färdighet i lappska språket och skref lätt läslig stil. (Hdpr. 20/7, 23/11 1791, 22/2 1792.)¹ Vald till khde i Lycksele, tilltr. Ö. pastoratet 1 maj 1796. Under hans tid fullbordades Lycksele nya kyrka. Han sjuknade emellertid och afled. 6 okt. 1799, dagen efter kyrkans invigning. Extra nådår beviljades änkan, som med 5 omynliga barn blifvit försatt i en torftig och bekymmersam belägenhet, och hvars man med vacker lärdom ådagalagt berömligt nit och oförtrutenhet.

G. 17/12 1780 i Piteå m. *Ulrika Johanna Læstadia*, dotter av khde Joh. Læstadius i Arjeplog n. 7 och Catharina Gran; d. 1809.

Barn: *Margareta Katarina*, f. 14/10, d. 10/12 1781; *Ulrika Johanna*, f. 16/3 1783, d. 19/9 s. å.; *Johan Samuel*, f. 11/6 1784, d. 3/5 1786 i Kvickjock; *Sara Magdalena*, f. 1/3 1786, g. 1807 m. prästmannen Carl Fredr. Alenius, d. 10/8 1841; *Margareta Johanna*, f. 25/2 1788, g. m. komm. i Nätra P. Nordenstedt; *Catharina Agatha*, f. 7/12 1789, g. m. khden i Wilhelmina P. O. Grönlund; *Johan Fredrik*, f. 20/7 1792, med. dokt., lasarettsläkare i Piteå, d. 27/4 1831; *Ulrika Samuela*, f. 1/6 1796, g. m. åbon Erik Östergren i Nyliden, Lycksele.

Tr.: De vi et efficacia temperamentorum in formando oratore, p. 2. præ. *P. Ekerman*. Ups. 1772. - Arjeplog, parœcia Lapponiæ, præ. *J. Låstbom*. ib. 1773- Utom öfversättningen af Gamla Testamentet till lappska bidrog han i 1786 års psalmbok med 4 af honom öfversatta psalmer, hvilka samtliga bibehöllos i 1849 års upplaga.

9. **Anders Alenius** (1802-1820), f. 27 febr. 1743 i Sorsele. Föräldrar: komm. Anders A. och Brita Granlund. Med sina föräldrar flyttade han 1749 till Arvidsjaur, där fadern blifvit pastor. Efter undervisning i hemmet sändes han jämte sin yngre bror Carl Gustaf Bernhard till Piteå skola och Hsands gymn., och med hedrande testimonium däriifrån inskrefs han ss. stud. i Upsala 28 apr. 1763; prästv. i Hsand 24 apr. 1768 och erhöll ett par dagar senare fullmakt ss. kapellpred. i Degerfors, där han under skiftande öden, under fattigdom och sinnessvaghet framlefde 21 år. Efterträdde sin ofvannämnda broder såsom skolmästare i Lycksele 1791, utn. till khde härstädes 19 dec. 1801; tilltr. 1 maj 1802, sedan han som v. past. uppehållit tjänsten från företrädares död. Han hade synnerliga anlag för läkekonsten och kunde glädja sig åt många lyckliga kurer, särskildt i ögonsjukdomar, hvarigenom han förhjälppte åtskilliga

¹ Härmed är den hittills okände öfversättaren till åtminstone de första 5 lappska almanackorna funnen. Landskamreraren Öhrling afled 12/3 1800. Efter hans död erbjöds öfversättningsarbetet åt khden Eman. Öhrling i Löfånger mot 8 rdlr årligt arvode samt fritt porto. Med år 1918 afslöts den lappska serien af almanackan. (Se för öfrigt *J. Qvigstad* o. *K. B. Wiklund*, Bibliographie der Lappischen Litteratur. Hfors 1899.)

blinda till seende eller ledsyn. Det sades, att han blifvit inkallad till Collegium medicum, som fäst uppmärksamheten vid hans ögonkurer, men att han ej mäktat att vetenskapligt redogöra för dem, hvilket gripit honom djupt. Han var tidtals svårmodig och icke rätt redig till sina sinnen, men en nitisk, from man, och oegennyttig vid behandlingen af de sjuka, som sökte hans hjälp. Han firade sitt guldröllopp 15 jan. 1819, hvarvid man hörde honom med ren och stadig stämma sjunga, ackompanjerande sig på ett numera sällsynt instrument, cymbal. Till minne af dagen skänkte han och hans maka till Lycksele kyrka en mässkrud. Vid denna fest voro barn och barnbarn tillstädes i ett antal af 44 personer. Afled 10 maj 1820.

G. 15/1 1769 m. *Eva Maria Fluor*, f. 10/6 1742, dotter af khden i Umeå Erik Fluor, en mild och själfull kvinna, bildad och skrifkunnig, allmänt älskad, men led stundom af begär till starka drycker; d. 22/4 1827.

Barn: *Catharina Charlotta*, f. 1769, g. 31/1 1804 m. inspektor N. G. Roos vid Innlands kopparverk, Jämtl.; *Anders Gustaf*, f. 10/1 1771, nybyggare i Lycksele; *Erik Bernhard*, f. 1/6 1772, källarmästare i Nyköping, d. 1809; *Brita Carolina*, f. 23/12 1773, g. 1) 1796 m. landtmät. Abr. Lindahl, 2) 4/7 1802 m. landsfiskalen i Ångermanland Lorents Svanberg, d. i Offerdal 28/11 1858; *Anna Christiana*, f. 28/6 1775, g. 1) m. instrum.- o. urfabrikören Anders Beckelin i Sthm, 2) m. klockaren Isr. Borgström i Själevad; *Eva Maria*, f. 22/10 1776, g. 1) 1796 m. sergeant P. Kjellberg i Umeå, 2) 7/8 1817 m. komm. i Sorsele Pehr Rådström, d. 4/2 1820; *Sara Sofia*, f. 4/8 1778, g. 1) 1797 m. Anders Holmgren i Tansele, 2) 1824 m. Matts Mattsson i Rusele, Lycksele; *Carl Magnus*, f. 28/12 1779; *Carl Wilhelm*, f. 27/10 1781; *Beata Lovisa*, f. 21/1 1783, g. m. skomakaren Westergren i Umeå.

Efter khde Alenii bortgång afgjordes frågan om Lycksele pastorats delning och lönerreglering, under hvilken tid khdebefattningen var vakant.

10. **Olof Lindahl** (1827-30), sist khde i *Åsele*.

11. **Pehr Palmgren** (1831-36), f. 19 okt. 1759 i nuv. Öfver-Luleå, son till bonden Jöns Pehrsson i Svartbyn och Greta Nilsson. Efter studier i Luleå stadspedagogi och Hsands gymn. stud. i Upsala 1779, disp. pro ex. 1783 och prästv. i Upsala 4 juli 1786 på kallelse af öfverste von Rohr till huspredikant. Som fadern s. å. aflidit och vidare understöd för akademiska studier ej var att påräkna, mottog han förordnande som v. skolmästare i Luleå stad 1787; past. adj. i Öfver-Torneå 1788; utn. till skolmästare i Juckasjärvi 1804 och tillika till pastor därst. 1812; blef honor. prost 23 juni 1827; utn. i mars 1831 till khde i Lycksele, och efter att ha företagit en öfver 90 mil lång flyttning tillträdde han 1 maj s. å.

Han skildras såsom en synnerligen renhjärtad, mild och älskvärd lärare. En långväga resande, grefve Carolo Vidua från Turin, som gästade hans prästgård och sedermera sammanträffade med professor B. Berggren på Libanon, sände med denne en tacksamhetens, högaktningens och vänskapens hälsning till prosten Palmgren.¹ Han afled 8 nov. 1836 och begrafns 27 i samma månad med likpredikan af khden i Degerfors O. E. Burman.²

G. 1) 18/8 1801 m. *Ulrika Enberg*, handelsmansdotter och änka efter stadsfiskalen i Torneå Nils Fougt; d. 1805;

2) 1806 m. *Christina Sofia Turdfjell*, dotter af khden i Ö. Torneå Jakob T., d. 27/3 1817.

Barn i 1:a giftet: *Johan Peter*, d. 4 år gammal;

i 2:a giftet: *Sofia Carolina*, f. 5/5 1807 och *Margareta Wilhelmina*, f. 25/12 1809, båda efter hvarandra gifta m. efterträdaren N. J. Sundelin; *Eva Barbro*, f. 11/10 1812, d. ogift i Lycksele 28/3 1873.

Tr.: De antiquorum historicorum credulitate, præs. *Jon. C. Genberg*, Ups. 1783.

12. **Nils Johan Sundelin** (1840-77), f. 28 mars 1808 i Arjeplog, son till pastorn därst. Nils Sundelin. Efter studier i Piteå och Umeå skolor samt Hsands gymn. stud. i Upsala 1828, prästv. 19 juni 1831 i Upsala till adj. i Lycksele, förordn. att biträda vid pastoralvården därst. 1832; t. f. past. 1836 och khde 13 maj 1840. Beständig ledamot af Sv. Missions-sällskapet, förordnades han till inspector för dess skolor i lappmarken s. å. Respondens vid prästmötet i Piteå 1842. Förordn. 8 dec. 1852 att under 6 år vara visitator i Södra lappmarksdistriktet, hvilket förordnande förnyades 16 febr. 1859 för ytterligare 6 år. Erhöll 11 okt. 1854 uppdrag att uppehålla undervisningen vid Skytteanska lappskolan i Lycksele. Förordn. 24 sept. 1856 till predikant vid nästkommande prästmöte i Piteå, från hvilket uppdrag han hindrades af en angelägen visitationsresa. Kallad till ledamot af Hsands Bibelsällskap 1856. LVO 1858. I sin kraftigaste ålder en framstående och nitisk khde och predikant, höll han god ordning i församlingen, ifrade för lapparnas kristliga undervisning och för nykterheten, men föll slutligen själf offer för det begär, för hvilket han så kraftigt varnat andra. Hans tidigare berömvärda verksamhet gjorde, att han behandlades med undseende. Afled i Lycksele 21 mars 1877.

G. 1) 16/12 1832 m. *Sofia Carolina Palmgren*, företrädarens dotter, d. 29/3 1847;

¹ *Berggren*, Resa i Österlandet, 2. s. 19.

² Minne af P. Palmgren, prost och kyrkoherde i Lycksele, Sthm 1837.

2) m. den förras syster *Margareta Wilhelmina Palmgren*, d. i Lycksele 10/10 1872.

Barn i 1:a giftet: *Pehr August*, f. 12/8 1833, länsman i Bjurholm, kontorskrifvare i Lycksele, d. 8/9 1899; *Sofia Vilhelmina*, f. 8/2 1835, g. m. lektorn i Umeå, rektorn i Falun Carl Jonas Dahlbäck, d. 23/11 1911; *Nils Anselm Frithiof*, f. 17/9 1836, stud. 1855, skrifvare i Örebro, d. 1887; *Johan Jakob Engelbert*, f. 12/9 1839, jägmästare i Fredrika, d. i Umeå 31/12 1902; *Carolina Cælestina*, f. 7/4 1841 ogift; *Carl Rudolf Teofron*, f. 25/10 1842, elev vid Ultuna, länsman i Avesta, försvann vid ett tillfälligt besök i Sthm 1877 och återfanns aldrig; *Mathilda Euphrosyne*, f. 14/11 1843, d. ogift i Sthm 14/8 1923; *Aurora Ottiliana*, f. 17/6 1845, g. m. skolläraren N. A. Vestrin i Ragunda, d. 11/6 1883; *Oskar Ferdinand*, f. 27/3 1847, scholaris i Umeå, apotekselev, d. på Piteå hospital 1897; *Richard Leonard*, f. tvilling 27/3 1847, d. 3/4 s. å.;

i 2:a giftet: *Nanny Margareta*, f. 24/2 1849, bosatt i Falun; *Jenny Evelina*, f. 16/1 1851, bosatt i Falun; *Fanny Lætitia Vilhelmina*, f. 11/11 1852, g. m. komm. i Torp Nils Magnus Lalander.

Tr.: »Undervisnings tabeller på lappska språket. - Tacksägelse och Biografiska anteckningar (i Minne af Pehr Palmgrén, prost och khde i Lycksele). Sthm 1837 (anon.) - Bearb. en fullständig »Öfversättning af Nya Testamentet» på lappska. - Bearbetat åtskilliga psalmer i 1849 års lappska psalmbok.

13. **Axel Theodor Frykholm** (1881-1918), f. i Tuna 20 jan. 1848, son af bruksförvaltaren på Matfors Lars F. och Sofia Elisabet Arbman. Aflade mogenh.-ex. vid Hsands allm. lärov. 14 juni 1867; v. adj. vid samma lärov. vt. 1868; stud. i Upsala ht. s. å.; med befrielse från prakt. teol. ex. prästv. i Hsand 15 mars 1874 och v. past. i Själevad; past. adj. i Vibyggerå 1 okt. 1874 till 24 maj 1875, då han tilltr. komministerbefattningen i Njurunda; afl. past. ex. apr. 1878. Han hade en ovanlig tur i befordringsväg, då han 29 nov. 1880 utn. till khde i Lycksele pastorat med rätt till omedelbart tillträde; han anhöll dock att få kvarstanna i Njurunda till 1 maj 1881; v. kontr. prost 1883-84. I 17 år, 1888-1904, tjänstgjorde han ss. folkskoleinspektör inom Västerbottens läns lappmarksdistrikt och ådagalade vaksamt nit och intresse för folkundervisningen. Under de 37 år han ss. khde förestod Lycksele pastorat, arbetade han oafslåtligen till församlingens bästa. Hans väsen var af det kärnfulla slaget. Plikttrogen och ytterst samvetsgrann vid fullgörandet af sina prästerliga åligganden, saknade han ej sinne för praktiska frågor, föregick med efterföljansvärda exempel på jordbruksområdet och förskönade kyrkans och prästgårdens närmaste omgifningar medels planteringar. Hans predikningar kännetecknades af goda tankar, värme och innerlighet. Värdig i sitt uppträdande ägde han en betydande fond af kroppslig styrka. Ett slaganfall bröt dock krafterna året före hans död, men ännu på sjukbädden följde han med intresse församlingens angelägenheter, liksom ock

det pågående världskrigets växlande skiften. Afled 3 juni 1918. Lands-
tingsman. LVO 1904.

G. 19/7 1876 m. *Gustava Magdalena Westman*, f. i Hsand 17/2 1849, dotter af
Johan Fredrik Westman, handlande, och Anna Ulrika Edström, d. 16/12 1919 i
Lycksele.

Barn: *Sigrid Ulrika*, f. i Njurunda 5/7 1877, g. 28/8 1906 m. Henr. Kristian
Groth, bandirektör vid statens järnvägar; *Harald*, f. 27/1 1879, teol. lic., Sv.
kyrkans missionär i Tirupatur, Syd-Indien; *Anna*, f. 1/9 1880, sjuksköterska i
Amerika; *Tora*, f. 10/6 1882 i Lycksele, g. 10/8 1911 m. komm. Johannes von Ahn
i Öfver-Luleå, d. 26/1 1919; *Torsten*, f. 21/10 1883, e. o. hofrättsnot., advokat i Göte-
borg; *David*, f. 21/3 1887, byggnadsingeniör; *Theodor*, f. 15/7 1890, e. landskanslist,
innehafvare af pensionat i Oviken; *Vera Elisabet*, f. 28/6 1892, sjuksköterska vid
Röda korset, g. 1920 m. civilingeniör Hilmer Melin, Borlänge.

KOMMINISTRAR I SORSELE.

1. **Henrik Svensson Lyckselius** (1674-92), f. i Lycksele af
lappska föräldrar. Inskrefs i Västerbottens nations matrikel ht. 1661 och i
Upsala Univ. matrikel 19 febr. 1662; uppgifves ha blifvit prästv. 1668.
Utn. år 1674 till kapellan i Illesnuole (Allesnuole), det första kapellet
i Lycksele annexförsamling. På hans och hans hustrus anhållan om
något förskott på sitt underhåll med åberopande af den dyra tiden och
att de vore komne till ett nytt boställe, »där ingen tillförend har bodt
eller bebyggt», utanordnade k. befallningsh. i Umeå 29 jan. 1675 åt dem
15 dlr s:mt.¹ Att han ännu 1690 var stationerad vid detta kapell fram-
går af en liknande löneutanordning af 15 nov. s. å. (Se ofvan s. 129,
not 1.) Både som student och präst lär han fört en liderlig vandel
och tidtals varit suspenderad. Afled antagligen 1692.

G. m. *Kerstin Michelsdotter*, bonddotter från Umeå s:n.

2. **Lars Rangius** (1693-1709), var den förste komm. vid själfva
Sorsele, där kyrka antagl. uppfördes omkr. år 1693. Se khdar i *Silbojock*.

3. **Sjul Granberg** (1709-19), sist khde i *Arjeplog*.

4. **König Granlund** (1719-45), f. omkring 1682 i Sorsele, son
af klockaren härst. Hans Ersson från Tväråträsk i Umeå s:n, som på sin
svågers komm. H. Lyckselii inrådan slagit sig ner på Sorseleholmen som
nybyggare. Med testimonium från Hsands gymn. blef han stud. i Upsala
14 okt. 1710; skolmästare i Skytteanska skolan i Lycksele 1716 och komm.
i Sorsele 1719. Prosten Grubb i Umeå anmäler 23 jan. 1723, att komm.
Granlund uppenbarligen håller brännvinskrog för lapparne, så ofta de

¹ Västerb. läns landsboksverifikationer 1674 s. 801, KA.

komma till kyrkan, hvilket Gr. bekant sig hafva gjort för sin fattigdoms skull. Domkapitlet förbjuder honom det strängeligen med hot om förlust af ämbetet (Hdpr. 9/2 1723). I konsist. berättelse om lappmarksförhållandena år 1740 omtalas han såsom 58 år gammal, mäktig lappska språket, men mycket sjuklig och orkeslös, hvarför han sedan 2 år haft mågen And. Alenius till hjälp. Sorsele gamla kyrka nedrefs¹, och den nya var icke fullt färdigbyggd, när komm. Granlund afled 1745. Till annexan räknades 233 kommunikanter.

G. m. *Anna Læstadius*, dotter af khden Joh. Læstadius i Silbojock och Brita Noræa.

Af 7 barn: *Brita*, g. 1739 m. faderns efterträdare, sed. khden i Arvidsjaur Anders Alenius, d. 1776; *Barbro*, g. m. mönsterskrifvaren vid gardet Nyberg; *Johan*, f. 10/1 1728, intogs i Lycksele skola 6/1 1740; *Maria Christina*, g. m. komm. i Umeå landsförs. Christian Fluur.

5. **Anders Alenius** (1747-49) khde i *Arvidsjaur* n. 8.

6. **Erik Lindahl** (1749-67), tillträdde Sorsele sacellani 1749. Under hans tjänstetid inföll 1751 års gränsreglering mot Norge, hvarvid det norska lappkapellet Villa eller Veila tillföll Sorsele. Emellertid kom det till vederbörandes kännedom, att en norsk präst sommaren 1755 2:ne dagar å rad hållit gudstjänst i kapellet, men detta intrång synes ej ha upprepats. Komm. Lindahl yttrade i en skrifvelse till Hsands konsist. i apr. 1759, att han vore benägen att instundande sommar besöka Veilla kapell och där hålla gudstjänst för lapparne. Konsist. fann företaget godt; tillika skulle han göra sig om ortens beskaffenhet underrättad samt pröfva om nödigt vore, att en präst antingen ständigt eller viss tid på året blefve där boende. Han meddelade senare, att han varit där och firat böndagen 20 juni med lapparne, men själf kunde han ej åtaga sig att vidare resa dit upp från Sorsele, som låg 3 dagsresor därifrån. Veilla kapell var därmed dömdt till undergång och i stället tillkom enligt missionär Alenius' förslag Tärna kapell vid Gautajaur. Vid Allesnöhle uppfördes också i st. för det gamla kapellet en ny kyrkestuga 1750. Lindahl tillträdde såsom khde i Lycksele n. 7 år 1767, se ofvan.

7. **Magnus Degerman** (1767-83), utn. khde i *Åsele* 4 sept. 1783.

¹ Det gamla kapellet omtalas såsom allenast 12 alnar långt och 11 hvarf högt af smått timmer, »ingen sakristiga, utan måste kläderna iklädas i församlingens åsyn»; utantaket bestod af näfver och takved, läker och är gammalt, golfvet af grofva takvedstrån, fönstren som små gluggar utan ramar eller panelning, det hela odugeligt och oansenligt att vara ett Guds hus, ty lappen så wäl som andra tränger nog af utvärtes anseende vid sådana tillfällen. (Visitat. prot. i Lycksele 1741.)

8. **Pehr Rådström** (1783-1803), f. 11 febr. 1755 i Råsele, nuv. Vilhelmina socken, son af nybyggaren Erik Pålsson och Anna Göransdotter; stud. i Upsala 1776; prästv. 16 juni 1779 till past. adj. i Åsele; komm. i Sorsele 1 maj 1783. Här verkade han särskildt för anskaffande af ett nytt kapell vid Allesnöhle i stället för den 1750 byggda stugan, som i ett sockenstämmoprotokoll 5 juli 1794 anges »af okunniga arbetare blifvit uppförd i form af en gles hölada eller ett sommarskjul för boskap jämte en prästkammare, som liknar en liten svinstia». Det nya bygget skulle påbörjas i juli 1796. Lappmarksdirektionen lämnade ett understöd af 50 rdlr till kapellbyggnadens fullbordande (Hdpr. 4/11 1795). Komm. Rådström utnämndes 22 dec. 1802 till skolmästare i Lycksele, erhöll permanent tjänstledighet 1820 och afled såsom stiftets senior 6 sept. 1835 i en ålder af 81 år 5 mån. och 27 dagar.

G. 1) 1781 m. *Anna Sofia Forssner*, f. 29/6 1758, dotter af khden i Åsele mag. Erik Forssner; d. 2/9 1814;

2) 7/4 1817 m. *Eva Maria Alenius*, dotter af khden i Lycksele Anders A. n. 9 och änka efter sergeant P. Kjellberg; d. 4/2 1820.

Barn: *Anna Sofia*, f. 1782, d. 1786; *Christina Margareta*, f. 16/12 1783, g. m. khden i Jockmock J. Ullenius; *Lisa Catharina*, f. 28/6 1785, d. 1786; *Erik Bernhard*, f. 24/7 1786, d. 1787; *Pehr Christian*, f. 14/11 1787, khde i Stensele, d. 1859; *Sofia Magdalena*, f. 7/5 1789, g. m. nybyggaren Jonas Hedman i Lycksele; *Lisa Catharina*, f. 8/8 1790, g. 1) 10/3 1811 m. s.min.adj. Abr. Bernh. Rehn, 2) 30/11 1828 m. länsman Jonas Edv. Grönlund i Fredrika, d. 20/3 1850 i Åsele; *Carl Erik*, f. 1791, d. 1792; *Anna Brita*, f. 1793, d. 1800; *Ulrika Johanna*, f. 1798, g. m. nybyggaren Michael Rönholm i Stensele; *Gustaf Erik*, f. 23/3 1802, nybyggare i Åsele.

9. **Jonas Grönlund** (1804), f. 1759 i Skellefteå af bondeföräldrar. Stud. 1781, prästv. 4 sept. 1785 i Hsand till past.adj. i Arvidsjaur åt khde P. Edin och stannade där till slutet af år 1791, då han blev past. adj. i Lycksele; utn. komm. i Kvickjock 24 maj 1797 samt komm. i Sorsele 1803; tilltr. 1 maj 1804; utn. till khde i Arvidsjaur midsommartiden s. å., men afled i Sorsele före tillträdet Andersmässtiden efter tvenne dagars sjukdom. Hade gjort sig känd för skicklighet och välförhållande.

G. 19/2 1786 m. *Anna Catharina Lindahl*, dotter till khden i Lycksele n. 7.

Barn: *Erik Johan*, f. 13/3 1787 i Arvidsjaur, s.min.adj., d. 11/5 1819; *Pehr Olof*, f. 6/8 1788, khde i Vilhelmina; *Sara Agatha*, f. 10/2 1790, g. 1812 m. handl. G. G. Nerpin i Umeå, änka 1823, d. 4/1 1825; *Brita Catharina*, f. 15/10 1791, d. begr. 13/11 s. å. i Arvidsjaur; *Conrad*, f. 18/7 1794, prost o. khde i Åsele; *Abraham*, f. 1795, handlande i Piteå, d. i Skellefteå 23/8 1829; *Brita Johanna*, f. 1796, d. ogift 27/12 1824; *Jonas Edvard*, f. 16/3 1798 i Kvickjock, länsman i Fredrika; *Catharina*, f. 14/11 1799, g. m. inspektor Israel Lindfors vid Långvik, Piteå, d. 8/9 1876; *Maria Christina*, f. 26/7 1801, d. 25/10 s. å.; *Nathanael*, f. 7/7 1802, d. 5/4 1803; *Christofer*, f. 1/10 1803, bokhållare.

10. **Berndt Olof Ångman** (1805-21), f. 11 maj 1772 i Föllinge, son till khden därst. Erik Ångman. Efter studier i Frösö skola och Hsands gymn. stud. i Upsala 1793. Dels här, dels i Åbo fortsatte han under kon-
 ditionerande sina studier, till dess han 10 juni 1798 prästv. i Hsand till
 past. adj. i Föllinge; nåårspred. i Dorotea 1799; past. adj. i Lycksele 1802,
 v. komm. i Sorsele 1803 och i Kvickjock 1804. Utn. komm. i Sorsele 7
 nov. s. å. Genom de mångfaldiga besvärligheter, hvarmed lappmarks-
 befattningarna voro förenade, försvagades hans krafter och hans för öfrigt
 nog ömtåliga hälsa så, att han år 1810 nödgades anhålla om tjänstledighet.
 Han kunde dock 1817 återtaga sin syssla. En ny prästgårdsbyggnad
 uppfördes i Sorsele 1816-17, på en plats öster om en å holmen liggande
 tjärn. Å. afled på en resa mellan Sorsele och Lycksele 23 jan. 1821. (HST
 1821, n. 7.)

G. m. *Anna Jonsdotter Sjöberg*, dotter till nybyggaren, kyrkbyggaren Jon
 Mattson i Laiksjön, Dorotea.

Barn: *Anna Christina*, f. 1804, g. 1821 m. khden i Åsele Conrad Grönlund;
Erik Olof, f. 1805, bonde i Dorotea, d. 1843.

KAPELLPREDIKANT I STENSELE.

1. **Pehr Olof Grönlund** (1816-22), son till komm. Jonas Grön-
 lund i Sorsele, utn. till förste kapellpredikant 18 maj 1816 i Stensele året
 förut bildade kapellag. Kyrkobygget företogs nu, men i afvaktan på dess
 fullbordande förrättades gudstjänsten i en större kyrkostuga. Sedan för-
 samlingen genom kgl. bref 3 okt. 1822 blifvit afsöndrad från Lycksele
 till särskildt pastorat, tjänstgjorde G. här ss. vice pastor. Utn. till khde i
Vilhelmina juni 1828.

KAPELLPREDIKANT I TÄRNA.

1. **Pehr Gafvelin** (1780-83) innehade denna befattning under
 nämnda år och åtnjöt 25 tr spl. samt 25 rdr spec. i lön men bodde vid kapel-
 let endast under sommarmånaderna. Förflyttades sedan till *Volgsjö*
 kapell under Åsele, se *Åsele*.

Tärna lades 1822 som kapell under Stensele.

KAPELLPREDIKANTER I ÖRTRÄSK.

1. **Uno August Sundelin** (1849-61), utn. till ordin. kapellpred.
 och skollärare i Örträsk 27 aug. 1849. Khde i Stensele juli 1859, tilltr.
 1 maj 1861.

17. **Augustin Sundén** (1861-69), f. 17 jan. 1804 i Hässjö. Föräldrar: hemmansägaren August Jacobsson i Sunnansjö och modern Bång från Fjäl's gästgifvaregård. Stud. i Upsala 1827; prästv. 21 dec. 1828 till komm. adj. i Hässjö; komm. adj. i Nordmaling okt. 1829; d:o i Älfsby jan. 1833; vakans- och nådårspred. därst. s. å.; åter komm. adj. i Nordmaling juni s. å.; v. komm. därst. i mars 1838, t. f. pastor i Grundsunda dec. 1839; pred. och skollärare vid Hörnefors bruk febr. 1840, tilltr. 1 maj s. å., tillika brukspredikant vid Strömbäcks bruk jan. 1843. Erhöll 7 maj 1860 fullmakt ss. kapellpredikant och skollärare i Örträsk samt tillträdde här 1 maj 1861. Han afled 9 febr. 1869.

G. 7/2 1841 i Nordmaling m. *Catharina Margareta Widmark*, f. 29/3 1793, dotter af komm. i Bygdeå-Nysätra Erik Widmark, d. å Hörnefors 4/1 1860.

3. **Carl August Asplund** (1869-74), v. kapellpred. här 24 febr. 1869, utn. ordin. 29 okt. s. å., tilltr. genast, utn. till förste khde i Byske pastorat 18 dec. 1874. Se *Byske*.

4. **Axel Fredrik Westerlund** (1876-87), kapellpredikant och folkskolelärare i Örträsk 10 sept. 1875; tilltr. 1 maj 1876; erhöll på egen begäran afsked från kapellpredikantsysslan 9 nov. 1887 och förordn. s. d. att under ledigheten och, till dess khdebefattn. i Örträsk från Lycksele afsöndrade lappmarkspastorat hunnit tillsättas, bestrida tjänsten; utn. khde i Örträsk 15 sept. 1888, tilltr. 1 okt. s. å. Se *Örträsk*.